Ievads

Mūsdienu izpratnē karjera ir cilvēka resursu – laika, talantu, zināšanu un enerģijas – efektīva un mērķtiecīga izmantošana visas dzīves garumā. Tā ietver sevī visu cilvēka izglītības, darba un personīgās dzīves pieredzes kopumu, kas palīdz realizēt savu potenciālu.

Karjeras veidošanās nav nejaušs notikums, bet gan dinamisks un nepārtraukts process, kas attīstās vairākos pēctecīgos posmos:

1. Pašizpēte un apzināšanās: Skolēns iemācās identificēt un izvērtēt savu iekšējo kapitālu (spējas, stiprās puses un talantus).
2. Izpēte un eksperimentēšana: Skolēns aktīvi izzina profesiju pasauli, izglītības iespējas un praktiski izmēģina spēkus dažādās lomās un aktivitātēs.
3. Lēmumu pieņemšana un plānošana: Apvienojot izpratni par sevi ar zināšanām par apkārtējo pasauli, tiek izvirzīti mērķi un pieņemti pamatoti lēmumi.
4. Rīcība un pielāgošanās: Prasme vadīt savu karjeru mainīgos apstākļos, mācoties mūža garumā.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, aktivitāšu un mācību satura integrācijas kopums, kas nodrošina sistēmisku atbalstu izglītojamajiem visos vispārējās izglītības posmos. Tās galvenais uzdevums ir **palīdzēt izglītojamajiem izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus, uzņemtos iniciatīvu**, tādējādi veidojot stabilu pamatu apzinātai nākotnes ceļa izvēlei. Mūsdienu dinamiskajā sociālekonomiskajā situācijā un mainīgajā darba tirgū karjeras plānošana vairs nav vienreizējs lēmums, bet gan nepārtraukts personības pilnveides un mūžizglītības process.

Tā kā karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana, šī programma ir vērsta uz to, lai katrs skolēns, spētu veiksmīgi apvienot trīs galvenos karjeras izvēles principus:

- "GRIBU" – personīgās intereses, vēlmes un iekšējā motivācija;
- "VARU" – individuālās spējas, talanti, potenciāls un iegūtās prasmes;
- "VAJAG" – reālais darba tirgus pieprasījums, ekonomikas un sabiedrības attīstības tendences.

Karjeras attīstības atbalsts ir mērķtiecīgs pasākumu, informācijas un konsultāciju kopums, kas palīdz skolēnam apzināt savu iekšējo potenciālu – spējas, talantus un intereses. Tas nodrošina nepieciešamos rīkus un praktisko pieredzi, lai jaunietis iemācītos efektīvi pārvaldīt savus personīgos resursus un spētu pieņemt patstāvīgus, pamatotus lēmumus par tālāko izglītību un profesionālo ceļu mainīgajā darba pasaulē.

Karjeras attīstības atbalstu skolā īsteno **pedagogs karjeras konsultants** un viss **pedagoģiskais personāls**.

Karjeras attīstības atbalsta sistēma sniedz būtiskus ieguvumus visām iesaistītajām pusēm.

Ieguvumi skolēnam:

- Pašapziņas un mērķtiecības pieaugums: Skolēns iemācās precīzi identificēt un izmantot savus personīgos resursus – spējas, stiprās puses, intereses un talantus.
- Apzināta un pamatota profesijas izvēle: Samazinās kļūdainu lēmumu risks, izvēloties tālāko izglītības ceļu pēc 9. vai 12. klases.
- Caurviju prasmju attīstība: Jaunietis mērķtiecīgi apgūst elastību, pašvadītu mācīšanos, laika plānošanu un prasmi prezentēt sevi darba tirgū.
- Praktiska pieredze pirms darba gaitām: Iespēja caur Ēnu dienām, uzņēmumu vizītēm un praksēm reāli iepazīt darba vidi un veidot pirmos kontaktus ar nozaru profesionāļiem.

Ieguvumi izglītības iestādei

Sistēmiska un pēctecīga pieeja: Skolā tiek izveidota skaidra struktūra, kurā karjeras pasākumi no 1. līdz 12. klasei nepārklājas, bet loģiski papildina cits citu.

- Paaugstināta skolēnu mācību motivācija: Skolēni sāk saskatīt tiešu saikni starp mācību priekšmetu saturu un tā praktisko pielietojumu reālajā dzīvē un nākotnes darbā.
- Pedagogu darba efektivitāte: Klases audzinātāji un priekšmetu skolotāji iegūst metodisko atbalstu un gatavus rīkus karjeras jautājumu integrēšanai savās stundās.
- Skolas prestiža un konkurētspējas celšanās: Skola sevi pozicionē kā mūsdienīgu, uz nākotni vērstu izglītības iestādi, kas veiksmīgi sagatavo jauniešus reālajai dzīvei.

Ieguvumi vecākiem un sabiedrībai

- Mierīgāks un atbalstošāks process ģimenē: Vecāki iegūst skaidru izpratni par sava bērna potenciālu un skolas sniegto atbalstu, kas mazina stresu lēmumu pieņemšanas brīžos.
- Atbilstība darba tirgus pieprasījumam: Valsts un pašvaldības mērogā veidojas jaunā maiņa, kuras prasmes un izvēlētās profesijas saskan ar reālajām ekonomikas un sabiedrības attīstības tendencēm.

Karjeras attīstības atbalsta programmas mērķis ir veidot izglītojamo kā konkurētspējīgu un pašpietiekamu sabiedrības locekli, kurš spēj patstāvīgi vadīt savu izaugsmi, izmantot modernās tehnoloģijas un pieņemt apzinātus, darba tirgus un izglītības daudzveidībā balstītus lēmumus par savu nākotnes karjeru.

Karjeras attīstības atbalsta programmas uzdevumi:

1. Nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas, palīdzot izprast savas spējas, stiprās puses un talantus, veicinot mērķu izvirzīšanu un iniciatīvas uzņemšanos.
2. Veidot interesi par profesijām, iepazīstinot ar darba iespējām un izglītības ieguves ceļiem, paplašinot izpratni par darba tirgu un izglītības ceļu daudzveidību.
3. Pilnveidot digitālās prasmes un informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas konkurētspējas celšanai un karjeras attīstības atbalsta gūšanai.
4. Sniegt atbalstu apzinātas izvēles izdarīšanā par turpmāko izglītību un profesionālo dzīvi, veidojot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības process no 1. līdz 12. klasei tiek īstenots kā **pēctecīgs un attīstošs cikls**, kas pielāgots katram vecumposmam:

- **Sākumskolas posmā (1.–6. klase)** fokuss ir uz *pašizpētes sākumu un profesiju pasaules iepazīšanu*. Skolēni mācās identificēt savas pirmās intereses un talantus, kā arī caur spēlēm un praktiskām nodarbībām iepazīst dažādas profesijas un darba vidi.
- **Pamatskolas posmā (7.–9. klase)** uzsvars tiek likts uz *padziļinātu spēju izvērtēšanu un pirmo lēmumu pieņemšanu*. Pusaudži mērķtiecīgi salīdzina savas stiprās puses ar dažādu profesionālo jomu prasībām, pēta izglītības iespējas pēc 9. klases un izmēģina spēkus praktiskās aktivitātēs.
- **Vidusskolas posmā (10.–12. klase)** notiek *stratēģiska karjeras vadīšana un personīgo resursu mērķtiecīga plānošana*. Jaunieši, skaidri apzinoties savu potenciālu, attīsta darba tirgum nepieciešamās caurviju prasmes, veido tīklojumu ar nozaru profesionāļiem un izdara nobriedušu tālākizglītības vai profesionālās darbības izvēli.

Programma ir izstrādāta, balstoties uz Latvijas Republikas Izglītības likumu, Vispārējās izglītības likumu un Valsts izglītības standartu pamatprasībām. Karjeras izglītības saturs tiek īstenots, integrējot to mācību priekšmetu stundās, klases audzinātāju darbā, ārpusstundu pasākumos un individuālajās karjeras konsultācijās.

Maltas vidusskolas karjeras izglītības plāns 2026./2027.mācību gadam

Klašu grupa	Pasākuma nosaukums	Tēma	Sasniedzamais rezultāts	Īstenošana	Atbildīgais/termiņš
1. - 3.	Sevis izzināšana	Rakstura īpašības, savu pienākumu apzināšana	Prot identificēt savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības), apzinās savu paštēlu un rakstura īpašības, izprot ģimenes lomu un tradīcijas. Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā un nākotnes veidošanā. Uzdrošinās pašizpausties un gūt jaunu pieredzi.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma, valodu mācību joma	Klases audzinātājs, valodu ,sociālo zinību skolotājs **2026. IX-X**
1. - 3.	Karjeras iespēju izpēte	Profesijas, to saturs un daudzveidība	Iepazītas un izpētītas dažādas darba vides(ģimene, savs ciems, novads). Izpētīta darba nozīme cilvēka dzīvē.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Klases audzinātājs **2026. XI-X**
1. - 3.	Karjeras iespēju izpēte	Izglītības iespēju izpēte	Iepazītas un izpētītas dažādas izglītības iespējas(novads, reģions). Gūta izpratne par izglītības pakāpēm. Radīta interese par dažādām profesijām.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Klases audzinātājs **2027. I - V**
4. – 6.	Sevis izzināšana	Sevis iepazīšanas veidi (testi, anketas)	Nosauc un analizē personiskās īpašības un uzvedību, skaidro, kas ietekmē darbību izvēli un sniegumu (panākumus vai neizdošanos) dažādās karjeras jomās (mācības, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi).	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. IX-X**
4. – 6.	Sevis izzināšana, karjeras iespēju izpēte	Sevis iepazīšanas veidi	Nosauc un analizē personiskās īpašības un uzvedību. Salīdzina profesiju veidus, balstoties uz tajās veicamā darba specifiku. Pēc skolotāja dotā parauga analizē informāciju par veicamā darba saturu dažādās profesijās.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma, valodu mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/latviešu valodas skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. XI-X**
4. – 6.	Sevis izzināšana, karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu	Darbs kā katra cilvēka ikdienas nepieciešamība	Prot pastāstīt par saviem dotumiem, sasniegumiem, interesēm un vajadzībām, raksturot sava padarītā progresu, izmantojot	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases

	pieņemšana un īstenošana	un zināšanu un prasmju pilnveides iespēja	vienotu kritēriju sistēmu. Pēc skolotāja dotā parauga analizē informāciju par veicamā darba saturu. Piedalās karjeras iespēju un karjeras ieceru apspriešanā un izvērtēšanā.		audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. XI-XII**
4. – 6.	Karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana.	Profesijas, to saturs un daudzveidība	Skaidro dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē. Salīdzina profesiju veidus, balstoties uz tajās veicamo darba specifiku. Piedalās karjeras iespēju un karjeras ieceru apspriešanā un izvērtēšanā.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2027. I - V**
7. – 9.	Sevis izzināšana	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	Atpazīst savas darbības stiprās puses un ar pieaugušā atbalstu rod dažādus veidus, kā attīstīt savas domāšanas un uzvedības pilnveidojamās puses Patstāvīgi analizē sava snieguma saistību ar personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās (mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi).	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. IX-X**
7. – 9.	Sevis izzināšana, karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmuma pieņemšana un īstenošana	Savu sasniegumu atspoguļojums, izmantojot IKT	Patstāvīgi pilnveido darbu mapi. Izvēlas un izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas digitālās darbu mapes veidošanā. Patstāvīgi analizē sava snieguma saistību ar personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās (mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi). Patstāvīgi veido savus kritērijus, kas liecina par mērķa sasniegšanu dažādās karjeras jomās. Izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības (t.sk. mācīšanās) mērķus, plāno to īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par to izpildi.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/latviešu valodas skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. XI-X**
7. – 9.	Karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	Izglītības iespējas Latvijā	Izvēlas un izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas, lai atrastu un apstrādātu nepieciešamo informāciju par karjeras iespējām. Atlasa, apkopo un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām. Izvirza karjeras attīstības (mācīšanās) mērķi.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. XI-XII**

7. – 9.	Karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	Mērķtiecīgi izzina, analizē, izvērtē un savieno dažāda veida informāciju par karjeras iespējām, izprot to kontekstu. Piedalās diskusijās par karjeras iespējām un karjeras iecerēm, ievēro kopīgi izveidotos diskusijas noteikumus. Uz dažādām karjeras attīstības iespējām raugās ar zinātkāri, iztēlojas nebijušus risinājumus.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma, kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2027. I - V**
10. – 12.	Pašnovērtējuma veikšana	Sevis iepazīšanas veidi (testi, anketas)	Apzinās personīgo spēju un prasmju kopumu, izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Mācīšanās ir pašvadīta, saskaņota ar personīgo karjeras plānu, t.i. izglītojamais ir motivēts, plāno un vada savu izziņas procesu, reflektē to. Izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma, kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. IX-X**
10. – 12.	Darba pasaules iepazīšana	Darbs kā katra cilvēka ikdienas nepieciešamība un zināšanu un prasmju pilnveides iespēja. Aktuāla darba vakanču iepazīšana.	Iepazītas gan dažādas darba vides, gan populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, ir vērojis un piedalījies darba procesā, guvis praktiskās iemaņas sev interesējoša profesionālajā jomā. Pārzina darba tirgus un nodarbinātības tendences.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma, kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2026. XI-XII**
10. – 12.	Izglītības iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs	Padziļināti izpētītas izglītības un apmācības iespējas, tiek pārzināti dažādi informācijas avoti un datu bāzes. Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē. Veikta darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīze, izdarīti secinājumi un ir skaidrs redzējums par savām karjeras iespējām. Izglītojamie pārzina plānošanas būtību un prot pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru.	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	Sociālo zinību skolotājs/klases audzinātājs/pedagogs karjeras konsultants **2027. I - V**

Plānotās aktivitātes (Ko mēs darīsim?)	Kas to veiks? Kas par to atbildēs?	Laika plānojums 2026./2027.m.g.									
		09	**10**	**11**	**12**	**01**	**02**	**03**	**04**	**05**	**06**
Pārrunas par profesijām, to daudzveidību	Klases audzinātāji, PKK, vecāki, uzņēmēji, dažādu profesiju pārstāvji	X	X	X	X						
Savu spēju, prasmju, talantu izzināšana	PKK, skolas mājas lapas sadaļa "Karjeras izglītība, interešu pulciņu skolotāji	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Informācija par izglītības iespējām Latvijā un ārzemēs	Izglītības izstāde SKOLA 2025, Atvērto durvju dienas izglītības iestādēs, PKK					X	X	X	X	X	
Vecāku profesiju apzināšana, iepazīšanās ar dažām no tām	Klases audzinātāji, PKK	X	X	X	X						
Karjeras nedēļa skolā	Klases audzinātāji, PKK		X								
Karjeras pieredzes stāsti,	Konference #Uzdrīksties#Uzvarēt			X							
Izglītības iegūšanas nozīme – diskusija ar skolas absolventiem	Absolventu vakars						X				
Informācija par karjeras resursiem	PKK, skolas mājas lapa	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Izglītības iestāžu apmeklējums	PKK, klašu audzinātāji						X	X			
Ēnu diena	PKK, uzņēmējdarbības skolotājs								X		